

Sámi allaskuvla
Sámi University College

OAHPPOPLÁNA

SÁMEGIELLA JA SÁMI GIRJJÁLAŠVUOHTA 1

Bachelorgráda 1. oassi

30 oahppočuoggá

DOHKKEHUVVON SÁMI ALLASKUVLLA FÁGALÁVDEGOTTIS 13.09.2005 ÁŠŠIS FL 22/05
Fágahálddahushoavda dohkkehan ođastemiid 12.3.2010
Hálddahushoavda dohkkehan ođastemiid 10.08.11
Dutkan –ja oahppostivra dohkkehan 21.6.2013 áššis 64/13

SISDOALLU

OASSI I	3
1. Oasi/oahppoovttadaga namma.....	4
2. Oppalaš dieđut oasi/oahppoovttadaga birra	4
3. Makkár oahppoprográmmain dat lea oassin.....	4
4. Sisaváldingáibádusat	4
5. Oahpahusgiella.....	4
6. Sisdoallu.....	5
7. Oahppanjoksosat.....	5
8. Oahppanvuogit.....	5
9. Gáibádusat beassat eksámenii	5
10. Eksámen.....	5
11. Oahppočuoggáid dohkkeheapmi	5
12. Leago privatisttain vejolaš váldit dán fága	6
13. Kvalitehtasihkkarastin	6
OASSI II OAHPPOOVTTADAGAT	6
SÁM 102 Davvisámegiela morfologiija ja cealkkaoahppa	6
Oppalaš dieđut oahpu birra	6
Makkár oahppoprográmmain dát lea oassin	6
Sisaváldingáibádusat.....	6
Oahpahusgiella	6
Sisdoallu	7
Oahppanjoksosat.....	7
Oahppanvuogit	7
Gáibádusat beassat eksámenii	7
Eksámen.....	7
Lohkanmearri.....	7
SÁM 106 Sámi girjjálašvuohta	8
Oppalaš dieđut oahpu birra	8
Makkár oahppoprográmmain dát lea oassin	8
Sisaváldingáibádusat.....	8
Oahpahusgiella	8
Sisdoallu	9
Oahppanjoksosat.....	9
Oahppanvuogit.....	9

Gáibádusat beassat eksámenii	9
Eksámen.....	9
Lohkanmearri.....	10
SÁM 108 Davvisámi fonetihkka, fonologiija ja čállinvuogit.....	11
Oppalaš dieđut oahpu birra	11
Makkár oahppoprográmmain dát lea oassin	11
Sisaváldingáibádusat	11
Oahpahasgiella	11
Sisdoallu	11
Oahppanjoksosat.....	12
Oahppanvuogit	12
Gáibádusat beassat eksámenii	12
Eksámen.....	12
Lohkanmearri.....	13

OASSI I

1. Oasi/oahppoovttadaga namma

Sámegiella ja sámi girjjálašvuohta 1
Sámi language and literature 1, bachelor degree module 1

2. Oppalaš dieđut oasi/oahppoovttadaga birra

Sámegiella ja sámi girjjálašvuohta 1 lea Sámegiella ja sámi girjjálašvuođa bachelorgráda vuosttaš oassi.

Sámegiella ja sámi girjjálašvuohta 1 lea juhkkjuvvon viidáseappot golmma (3) oahppoovttadahkii dahje kursii, mas juohke kursa lea 10 oahppočuoggá. Dát kurssat leat:

SÁM 102 Davvisámegiela morfologiija ja cealkkaoahppa
SÁM 106 Sámi girjjálašvuohta
SÁM 108 Davvisámi fonetihkka, fonologiija ja čállinvuogit

Oahppoovttadaga koda	BASA1
Man dási oahppu	1N/bachelordási vuosttaš oahppoovttadat
Galle oahppočuoggá	30 oahppočuoggá
Galle lohkanbaji	1
Mot oahpahus lágiduvvo	Sáhtta lágiduvvot juogo ollesáiggis dahje oasseáiggis luohkkálatnjaoahpahussan Sámi allaskuvllas Guovdageainnus.

3. Makkár oahppoprográmmain dat lea oassin

Sámegiela ja sámi girjjálašvuođa bachelorprográmma.
Oahppu sáhtta maid dohkkehuvvot doarjjafágan/válljenfágan eará bachelorprográmmain.

4. Sisaváldingáibádusat

Sámi allaskuvlla vuodđooahpuid oppalaš sisaváldingáibádusat leat oppalaš lohangelbbolašvuohta dahje reálagelbbolašvuohta ja sámegiella. Sámegiela gáibádusa sáhtta deavdit čuovvovaš vugiid mielde: *Sámegiella 1. dahje 2. giellan joatkkaskuvllas, Suoma bealde logahaga eatnigielladutkkus dahje guhkes amasgielladutkkus ja Ruoŋa bealde ges Modersmål A, B ja C dahje dušše A ja B.* Sámegiela gáibádusa sáhtta maid deavdit *Davvisámegiela lohkanbadjeoahpuin 30 oč* dahje vástideddjiin, dahje *ceavzit sámegiela geahččaleami* man Sámi allaskuvla lágida.

5. Oahpahusgiella

Davvisámegiella.

6. Sisdoallu

Sámegiella ja sámi girjjálašvuohta 1 lea oahppofálaldat mii galgá addit studeanttaide teorehtalaš ja geavatlaš vuodđodieđuid ja -dáidduid sámegielas ja sámi girjjálašvuođas. Sámegiella oahpahusa teoriijavuodđu ja fágaperspektiiva viiddidit studeantta áddejumi gielas ja sierralágan teavsttain. Oahpahas deattuhuvvot earenoamážit čálalaš ja njálmmálaš giellageavaheapmi ja hállangiella ja čállingiella gaskavuoha.

7. Oahppanjoksosat

Sámegiella ja girjjálašvuođa 1 maŋŋá studeanta

- dovdá fonetihka ja fonologiija teoriijavuodu ja jietnadatčállima váldoprinsihpaid.
- ipmirda hállangiella ja čállingiella gaskavuoda.
- lea háhkan systemáhtalaš dieđuid giellavuogádaga iešguđege dásiin (hápmeoahpas, cealkkaoahpas ja suorggideamis) ja teavsttain.
- máhtá ovddidit sierralágan giellageavahandáidduid ja dihtomielalaččat bargat giellageavahemiin ja gielladikšumiin.
- dovdá sámi njálmmálaš ja čálalaš girjjálašvuođahistorjjá vuodu ja sámi njálmmálaš ja čálalaš girjjálašvuhtii heivvolaš analyseren- ja dulkonvugiid.

8. Oahppanvuogit

Oahpahas- ja bagadallanvuogit bohtet ovdan guđege kurssa plánas. Dábálaš oahppanaktivitehtat sáhttet leat omd. logaldallamat, seminárat, joavkobarggut, bagadallamat, čájeheamit, geahččaladdamat, oahppomátkkit jnv. Studeantta iežas bargu lea guovddážis oahppamis.

9. Gáibádušat beassat eksámenii

Gáibádušat beassat eksámenii čilgejuvvojit guđege kurssa oahppoplánas. Dábálaččat buot geatnegahttojuvvon barggut galget leat čađahuvvon ovdalگو studeanta beassá eksámenii. Sámegiella ja sámi girjjálašvuođa studeanttas vurdojuvvo, ahte son čállá sámegiella sihke giellaoahpalaččat ja ortográfalaččat riekta.

10. Eksámen

Eksámenvuogit čilgejuvvojit guđege kurssa oahppoplánas. Dábálaš eksámenat leat čálalaš, njálmmálaš ja ruovttueksámenat.

11. Oahppočuoggáid dohkkeheapmi

Jos studeanta lea váldán eará sullasaš fága, dat árvoštallojuvvo sierra ohcama vuodul. Čujuhuvvo U/A láchkii § 3-5.

12. Leago privatisttain vejolaš váldit dán fága

Privatistan ii leat vejolaš váldit dán oahpu, geahča muđui U/A lága § 3-5.

13. Kvalitehtasihkkarastin

Čujuhuvvo SA kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii, ja makkár vejolašvuodát ja/dahje geatnegasvuodát studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo omd. evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágaraortta vuodul.

OASSI II

SÁM 102 Davvisámegiela morfologiija ja cealkkaoahppa

SÁM 102 Morphology and Syntax in North Sámi

Oppalaš dieđut oahpu birra

Oahppu gullá Sámegeiela ja sámi girjjálašvuoda bachelorgráda vuosttaš oassái/oahppoovttadahkii, man koda lea BASA1.

Oahppu lea juhkkujuvvon guovtti oassái:

SÁM 102.1 Davvisámegiela morfologiija ja cealkkaoahppa, 5 oč

SÁM 102.2 Davvisámegiela morfologiija čiekŋudeapmi, 5 oč

Fága/oahppoovttadaga koda	SAM 102
Man dási oahppu	1N/bachelor-dási vuosttaš oahppoovttadat
Galle oahppočuoggá	10 oahppočuoggá//ECTS credits
Galle lohkanbaji	1
Mo oahpahus lágiduvvo	Dábálaččat luohkkálatnjaoahpahussan Sámi allaskuvllas Guovdageainnus. Sáhtta lágiduvvot neahttaoahpahussan maid.

Makkár oahppoprográmmain dát lea oassin

Dát gullá sámegeiela ja sámi girjjálašvuoda bachelorprográmma vuosttaš oassái.

Sisaváldingáibádusat

Dábalaš lohkanlabbolašvuhta dahje reálagelbbolašvuhta

Oahpahusgiella

Davvisámegiella

Sisdoallu

SÁM 102.1 oahpásmuhtta studeantta davvisámegiela paradigántalaš čilgenvugiide ja cealkkaoahpa vuodđoáššiide. Kursii gullet guokte geatnegahttojuvvon hárbjehusbarggu.

SÁM 102.2 oahpásmuhtta studeantta davvisámegiela sojaheami ja suorggideami morfologalaš čilgenvugiide ja sátneráhkadanvugiide. Kursii gullet guokte geatnegahttojuvvon hárbjehusbarggu.

Oahppanjoksosat

SÁM 102.1 maŋŋá studeanta máhtta

- giellaoahpaid paradigántalaš čilgenvugiid
- cealkkaoahpa vuodđoáššiid.

SÁM 102.2 maŋŋá studeanta máhtta

- sojaheami ja suorggideami morfologalaš čilgenvugiid
- sátneráhkadanvugiid.

Oahppanvuogit

Logaldallamat, hárbjehusat, bagadallamat ja/dahje seminárat.

Gáibádusat beassat eksámenii

Geatnegahttojuvvon hárbjehusbarggut (2+2) galget leat dohkkehuvvon ovdal go studeanta beassá eksámenii. Sámegeiela ja sámi girjjálašvuodá studeanttas vurdojuvvo, ahte son čállá sámegeiela sihke giellaoahpalaččat ja ortográfalaččat riekta.

Eksámen

Njealji (4) diimmu ovttaskas čálalaš eksámen, masa gullet sihke Sám 102.1 ja Sám 102.2. Eksámen árvvoštallojuvvo bustávvaárvosániiguin (A-F).

Lohkanmearri

SÁM 102.1 Davvisámegiela morfologiija ja cealkkaoahppa

Magga, Ole Henrik 1980: *Giellaoahppa. Jietna-, hápme- ja cealkkaoahppa oanehaččat čilgejuvvon*. Dieđut nr. 3. Guovdageaidnu: Sámi instituhtta. (89 s.)

Nickel, Klaus Peter – Sammallahti, Pekka 2011: *Nordsamisk grammatikk*. Karasjok: Davvi Girji. 7–222. (216 s.)

Sammallahti, Pekka 1989: *Sámi-suoma sátnegirji. Saamelais-suomalainen sanakirja*. Ohcejohka: Jorgaleaddji Oy. 489–502. (14 s.)

dahje

Kåven, B. – Jernsletten, J. – Nordal, I. – Eira, J. H. – Solbakk, A. 1995: *Sámi-dáru*

sátnegirji. Samisk – norsk ordbok. Kárášjohka: Davvi Girji o.s. 585–600. (16 s.)

SÁM 102.2 Davvisámegiela morfologiija čiekŋudeapmi

Turi, Else 1997: *Davvisámegiela morfologiija*. Kompendia. Tromssa universitehta, UNIKOM. (74 s.)

Helander, Nils Øivind 1993 [1991]: *Suorggideapmi. – Muhtun giellagažaldagat*. Guttorm, Vesa – Helander, Nils Ø. – Kemi, Kjell. 2. preanttus. Sámi Oahpahusráđđi. 19-54. (36 s.)

SÁM 106 Sámi girjjálašvuohta

SÁM 106 Sámi literature

Oppalaš dieđut oahpu birra

Oahppu gullá Sámegeiela ja sámi girjjálašvuođa bachelorgráda vuosttaš oassái/oahppoovttadahkii, man koda lea BASA 1.

Oahppu lea juhkkjuuvvon guovtti oassái:

SÁM 106.1 Sámi girjjálašvuođa vuodđokursa, 5 oč

SÁM 106.2 Sámi njálmmálaš girjjálašvuođa (álbmotdikten) vuodđokursa, 5 oč

Fága/oahppoovttadaga koda	SAM 106
Man dási oahppu	1N/bachelor-dási vuosttaš oahppoovttadat
Galle oahppočuoggá	10 oahppočuoggá/ECTS credits
Galle lohkanbaji	1
Mo oahpahus lágiduvvo	Dábálaččat luohkkálatnjaoahpahussan Sámi allaskuvllas Guovdageainnus. Sáhtta maid lágiduvvot neahtta-oahpahussan.

Makkár oahppoográmmain dát lea oassin

Kursa gullá sámegeiela ja sámi girjjálašvuođa bachelorprográmma vuosttaš oassái, man sáhtta váldit maddái iehčanas, sierra oahppun.

Sisaváldingáibádusat

Dábálaš lohkanlabbolašvuohta dahje reálagelbbolašvuohta.

Oahpahusgiella

Davvisámegiella.

Sisdoallu

Oahppoollisvuohta addá vuodđo- ja guovddáš dieđuid sámi girjjálašvuođas, njálmmálaš girjjálašvuođas ja dutkamis dieđan, ja maddái vuodđogálggaid sátnedáiddaduiid analyseremii ja dulkomii.

Oahppanjoksosat

Sámi girjjálašvuođa vuodđokurssa (106.1) maŋŋá studeanta máhtta suokkardit, makkár analyseren-, dulkon- ja árvvoštallanprinsihpat leat kultuvrralaččat heivvolaččat dujiide, mat ovddastit sámi girjjálašvuođa šlájaid.

Sámi njálmmálašgirjjálašvuođa vuodđokurssa (106.2) maŋŋá studeanta ipmirda oppalaččat, makkár mearkkašupmi njálmmálaš teavsttain leamaš ja lea Sámi servodagain ja kultuvrras.

Oahppanvuogit

Sámi girjjálašvuođa vuodđokurssa (106.1) oahppanvuohkin leat logaldallamat, guokte geatnegahttojuvvon čálalaš analyserenbarggu, main okta lyrihkas ja nubbi epihkas. Ovttaskas barggu guhkkodat lea 2–3 siiddu ja dat ovdanbuktojuvvojit semináras dahje neahttaoahppolanjas.

Sámi njálmmálaš girjjálašvuođa vuodđokurssa (106.2) oahppanvuohkin leat logaldallamat ja prošeaktabargu iežas válljen árbevierrofáttás ja sisttisoallá unnimustá ovttá informántta jearahallama. Prošeaktabargoplána ovdanbuktojuvvo oktasaš semináras, man rávvagiid vuodul studeanta ollašuhtta prošeaktabarggu.

Gáibádusat beassat eksámenii

Sám 106.1. kursii gullet guokte čálalaš, geatnegahttojuvvon girjjálašvuođa analysabarggu (lyrihkka ja epihkka), maid studeanta ferte leat sisabuktán mearreáiggiide ja mat leat dohkkehuvvon unnimustá guokte vahku ovdal eksámena.

Sám 106.2. kurssas studeanta ferte ovdanbuktit prošeaktabargoplána oktasaš semináras.

Fágaoahpaheaddji dohkkeha bargguid ja oassálastimiid, mat leat dasto eksámenii beassama eaktun.

Eksámen

106.1: 4-diibmosaš skuvlaeksámen, mas suokkardallá sámi girjjálašvuođa logaldallamiid ja lohkanmeari vuodul. Eksámen árvvoštallojuvvo bustávvaárvosániiguin (A-F).

106.2: Prošeaktabargu, mas studeanta guorahallá muhtun oasi njálmmálaš girjjálašvuođas ja bargu galgá sisttisoallat unnimustá ovttá informántta jearahallama. Čállosa guhkkodat lea 5–6 siiddu. Bargu šihttojuvvo fágaoahpaheddjiin.

Árvvoštallojuvvo árvosániiguin dohkálaš dahje ii-dohkálaš.

Lohkanmearri

SÁM 106.1 Sámi girjjálašvuoda vuodđokursa

Teorijjat ja duogášteavsttat

Gaski, Harald – Hirvonen, Vuokko – Näkkäljärvi, Ellen (1992): *Girjjálašvuoda tearpmat*.

Sámi oahpahusráđđi, Guovdageaidnu. (Duogášmateriála)

Gaski, Harald (1991): ... nu gárvvis girdilit. Davvi Girji, Kárášjohka. 21–68 (48 s.)

Hirvonen, Vuokko (2012): *Girjjálašvuoda dutkamuša vuodđokursa*. Sámi allaskuvla, Guovdageaidnu. (26 s.)

Girjjálašvuoha

Eira, Inga Ravdna (1989): Sáme nisssonolbmot. – *Savdnjiluvvon nagir*. Davvi Media, Kárášjohka.

Halvari, Inger Haldis (1983): Guokte diimmu ovttá čakčabeaivvi. – *Savvon. Sámi Girječálliid searvvi antologia*. Doaim. Kirsti Paltto. Kemi: SGS. (5 s.)

Jalvi, Pedar 1915 (2008): Muohtačalmmit. – *Sátneáidu*. 4. deaddileapmi. Davvi Girji, Kárášjohka. (30 s.)

Larsen, Anders 1912 (2008): Beave-álgu. – *Sátneáidu*. 4. deaddileapmi. Davvi Girji, Kárášjohka. (58 s.)

Lukkari, Rauni Magga (1986): *Losses beaivegirji*. DAT. (11 s.)

Paltto, Kirsti (1971): Jievjaheärgi. – *Soagŋu*. Pieksämäki. (6 s.)

Saba, Isak 1906 (1987): Sámisoga lávlla. – *Giellavealgu*. Doaim. Jon Eldar Einejord ja Per Jernsletten. Universitetsforlaget, Tromsø.

Sirma, Olaus 1673: *Guldnaš ja Moarsi fávrrot*. – Hirvonen, Vuokko: Sámi álbmotdikten. Sámi allaskuvla 1992. (2 s.)

Somby, Marry A. 1976: *Ammul ja alit oarbmealli*. Tiden Norsk Forlag. (10 s.)

Utsi, Paulus 1980: Gáttehis gáddi. – *Giela gielain*. Lule Alltryck. (1 s.)

Valkeapää, Nils-Aslak 1985: Mu ruoktu lea mu váimmus -dikta. – *Ruoktu váimmus*. DAT, Guovdageaidnu. (10 s.)

Vuolab, Kerttu 1994: *Čeppari čáráhus*. Davvi Girji (105 s.)

SÁM 106.2 Sámi njálmálaš girjjálašvuoda (álbmotdikten) vuodđokursa

Girjjálašvuoha (166 s.)

Hirvonen, Vuokko 1992: *Sámi álbmotdikten*. Sámi allaskuvla, Guovdageaidnu. (51 s.)

Hirvasvuopio-Laiti, Annukka 2012: Luohti ja dálá sámemusihkka. Sámi allaskuvla, Guovdageaidnu. (28 s.).

http://www.nb.no/idtjeneste/URN:NBN:no-bibsys_brage_28154

Sergejeva, Jelena 1995: Bivdimin gollečoarvvat gotti – Guoládaga sámiiid álbmotdikten. – *café Boddu*.

Essayčoakkáldat 2. Doaimm. Harald Gaski ja Jon Trygve Solbakk. Davvi Girji OS, Kárášjohka. 36–44. (19 s.)

Turi, Johan 1987: *Muitalus sámiiid birra*. Sámi Girjjit, Johkamohkki. 163–180. (17 s.)

Utsi, Mai Britt 1998: Njálmálaš árbevierut álbmoga vuoiŋgalašeallima govvideaddjin – erenoamážit

gufihtarárbevierru. – *café Boddu. Essayčoakkáldat 3*. Doaimm. Harald Gaski ja Jon Trygve Solbakk. Davvi Girji OS, Kárášjohka. 92–111. (9 s.)

SÁM 108 Davvisámi fonetihkka, fonologiija ja čállinvuogit

SÁM 108 North Sami phonetics, phonology and orthographies

Oppalaš dieđut oahpu birra

Oahppu gullá Sámegeiela ja sámi girjjálašvuođa bachelorgráda vuosttaš oassái/oahppoovttadahkii, man koda lea BASA1.

Fága/oahppoovttadaga koda	SAM 108
Man dási oahppu	1N/bachelor-dási vuosttaš oahppoovttadat
Galle oahppočuoggá	10 oahppočuoggá/ECTS credits
Galle lohkanbaji	1
Mo oahpahuš lágiduvvo	Dábálaččat luohkkálatnjaoahpahussan Sámi allaskuvllas Guovdageainnus. Sáhtta maid lágiduvvot neahttaoahpahussan.

Makkár oahppoprográmmain dát lea oassin

Dát gullá sámegeiela ja sámi girjjálašvuođa bachelorprográmma vuosttaš oassái.

Sisaváldingáibádusat

Dábalaš lohkanlabbolašvuohta dahje reálagelbbolašvuohta.

Oahpahusgiella

Davvisámegeiella.

Sisdoallu

Oahpu ollislaš sisdoallu leat davvisámi njálmmálaš ja čálalaš giela gaskavuoddat sihke ovdalaš áiggiid ja dálá áiggi. Oahpahuš oasit leat dát:

- hállangiella čállima vuodđun, ovddemustá hállama jienalaš hápmi ja sátnehámiid fonologalaš erohusat
- hállanorgánaid doaibma, namalassii mo dat duddjojit jietnadagaid
- mo davvisámegeiela giellajietnadagaid ja daid erohusaid ja ovttaláganvuodaid sáhtta govvidit artikulašuvnna vuodđul
- suoma-ugralaš jietnadatčállima čállinhárjehusat ja lohkanhárjehusat davvisámegeiela vuodđul
- logaldagat ja artihkkalat davvisámegeiela čállingiela historjjás 1728 rájis otnáži, dálá čállingiela giellalaš vuodđu ja oanehis čilgehusat eará sámegeielaid čállingiela historjjálaš duogáži
- logaldagat J.A. Friisa, Konrad Nielsena, Erkki Itkonena ja Knut Bergslanda/Israel Ruonga čállinvugiid birra
- geavattalaš čállinvuohkečállinhárjehusat ja čilgenhárjehusat.

Oahppanjoksosat

SAM 108 maŋŋá studeanta galgá

- máhttit čilget artikulatoralaš fonetihka váldoosiid, namalassii mo hállanorgánat duddjojitt jietnadagaid
- máhttit čilget jietnadagaid iešvuodaid artikulašuvnna vuodul
- máhttit geavahit suoma-ugralaš jietnadatčállima davvisámegiela sániid ja teavsttaid čállimii
- máhttit lohkat davvisámegiela teavsttaid mat leat čállojuvvon suoma-ugralaš jietnadatčállimiin
- áddet hállangiela ja čállingiela gaskavuoda jietnadatdásis fonologalaš čilgenvuogi vuodul
- dovdat davvisámegiela čállingiela historjjá váldolinjjáid álggu rájis gitta dálá áigái
- dovdat bures J.A. Friisa, Konrad Nielsena, Erkki Itkonena ja Knut Bergslanda/Israel Ruonga čállinvugiid nu ahte máhttá álkit lohkat teavsttaid mat leat čállon dáid čállinvugiide ja čilget daid erohusaid ja ovttalágánvuodaid gaskaneaset ja dálá čállinvuogi ektui.

Oahppanvuogit

Oahpahus addo logaldallamiid, joavkobargguid, hárjehusaid, semináraid ja bagadallamiid hámis. DGT-veahkkeneavvut nu go Class Fronter adnojuvvojit guovddáš oahppan- ja oahpahanneavvun.

Gáibádusat beassat eksámenii

Studeanttain gáibiduvvo aktiivvalaš oassálastin. Studeanta galgá dađistaga bargat oahpaheaddji addin gažaldagaiguin ja hárjehusaiguin, mat leat oahppanproseassa deatalaš oassin. Seminárat leat geatnegahtton. Fágaoahpaheaddji dohkkeha bargguid ja oassálastimiid, mat leat dasto eksámenii beassama eaktun.

Studeanta galgá transkriberet sullii 2 minuhta davvisámi hállangiela fonehtalaččat. Studeanta oažžu ieš báddet teavstta dahje oažžu jietnafiilla oahpaheaddjis. Bargu biddjo studeantta máhpii oktan jietnafiillain.

Dasa lassin galgá studeanta bidjat máhpii unnimustá ovttá barggu (2–3 dihtoriin čállojuvvon siiddu) mii gieđahallá ovttá dahje mángga čállinvuogi dahje čállingiela historjjá. Bargu galgá leat dieđalaš artihkkala hámis. Sámeigiela ja sámi girjjálašvuoda studeanttas vurdojuvvo, ahte son čállá sámeigiela sihke giellaoahpalaččat ja ortográfalaččat riehta.

Eksámen

Studeanta berre čađat doallat oktavuoda fágaoahpaheddjiin e.e. vai diehtá mo su fágalaš ovdáneapmi lihkostuvvá.

Eaktun beassat eksámenii lea ahte fágaoahpaheaddji lea dohkkehan semináraoassálastima ja guokte geatnegahtton čálalaš barggu.

Eksámen lea njálmmálaš eksámen mas studeanta beassá čilget dieđuidis fonetihkas, fonologiijas ja sámi čállingiela historjjálaš duogážiis ja čállinvugiin. Eksámena vuodđun adnojuvvojit studeantta geatnegahttojuvvon barggut mat gullet dán fágalaš oassái.

Eksámen árvvoštallojuvvo bustávvaárvosániiguin (A–F).

Lohkanmearri

Lohkanmearri lea sullii 270 siiddu. Lohkanmearri sisttisoallá maiddá logaldalli logaldallamiid ja oahppomateriála. Fágaoahpaheaddji dohkkehemiin sáhtá studeanta lonuhit artihkkaliid ja girjjiid sadjái vástideaddji artihkkaliid dahje girjjiid. Lohkanmearis galgá ovtadássásašvuolta válđojuvvot vuhtii.

a) Fonetihka ja fonologiija

Magga, Ole Henrik (1985): Davvisámegiela čállingiela gielalaš vuođđu. – Dieđut nr. 2/1985.

Guovdageaidnu: Sámi instituhtta. 32–41. (10 s.)

Nickel, Klaus Peter – Sammallahti, Pekka (2011): *Nordsamisk grammatikk*. Karasjok: Davvi Girji. 7–37. (31 s.)

Sammallahti, Pekka (1981): *Jietnadataohppa*. Dieđut nr. 2/1980. Guovdageaidnu: Sámi instituhtta. (36 s.)

dahje

Magga, Ole Henrik (2010): *Fonetihka vuođđu*. Mánnggus. (47 s.)

b) Čállinvuogit

Bergsland, Knut (1952): Hvordan den nye samiske rettskrivningen ble til. – *Sameliv. Samisk selskaps årbok. 1951–52*. 1–23. (22 s.)

dahje

Itkonen, Erkki (1951): Suomen tunturilapin kirjakielen kehitysvaiheet. – *Virittäjä* 55. 169–183. (14 s.)

Magga, Ole Henrik (1985): Davvisámegiela čállinvuohkebargu 1973 rájis. – Dieđut nr. 2/1985. Guovdageaidnu: Sámi instituhtta. 42–67. (26 s.)

dahje

Magga, Ole Henrik (1994): Hvordan den nyeste nordsamiske rettskrivningen ble til. – *Festskrift til Ørnulf Vorren. Tromsø Museums Skrifter XXV*. Tromsø: Tromsø Museum – Universitetet i Tromsø.

Solbakk, Aage (1997): *Sámi čállingiela historjá*. Kárášjohka: Davvi Girji. (66 s.)

Teakstapensum sullii 10 siiddu guđege dáid čállinvugiid mielde:

J.A. Friis (Bibal dahje Salbmagirje), Konrad Nielsen, Erkki Itkonen, Knut Bergsland/Israel Ruong.